ч. 313 (13.858). Львів, середа 21. листопада 1934. Opłata pocztowa opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“ Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Вибори солтисів.

По сільських громадських виборах відбудуться вже в найближчому часі вибори солтисів і підсолтисів. Уже появився виборчий реґулямін до тих виборів. Головний Секретаріят УНДО подбав, щоб важніші постанови й пояснення до того реґуляміну появилися друком і вони будуть видруковані в органі УНДО „Свобода“ з дня 25. листопада ц. р., ч. 45. Це число „Свободи“ можна замовити в Адміністрації „Свободи“, Львів, Ринок 10., II. пов., або в Краєвій Народній Канцелярії, Львів, Підвалля ч. 7., III. пов.

Стефан Ярема перепав при виборах.

НЮ ЙОРК, 7-го листопада. (Вл. кор.) При вчорашніх виборах у Ню Йорку ставав також і українець, адв. Стефан Ярема, як кандидат на посла до стейтової леґіслятиви (сойму). Він кандидував як представник зовсім свіжої групи, незалежної від дотеперішніх великих партій. Треба признати, що Ярема повів взірцеву кампанію. Він порозумівся зі славянськими орґанізаціями, а вчасти і з німцями в своїй (осьмій) окрузі, в середній частині дільниці Менгеттен. Уладжував часті зібрання, видав масу виборчої літератури, а напередодні виборів уладили його прихильники величавий демонстраційний похід, у якому взяло участь яких 10.000 учасників. Та не зважаючи на ті всі приготування, він перепав при виборах. Його противниками були жиди з партії демократичної, республиканської та соціялістичної, не згадуючи вже про комуністів. Оті останні йшли з найбільшим завзяттям проти нього. На 10.000 відданих голосів Ярема дістав 2.000. Вийшов демократ Гаммерман. Загальне переконання таке, що наш кандидат зробив велику працю для освідомлення наших виборців і цим поклав основу під будучу працю в тому напрямку.

Мін. Ляваль приспішить свій приїзд до Риму.

З Парижа повідомляють, що мін. Ляваль приспішить свій виїзд до Риму, куди поїде сам, без прем. Фляндена. Тому до Риму вже виїхав французький амбасадор Шамбрен, де зустрінеться ще з австрійським канцлером Шушніґом. У найближчих днях зложить Шамбрен Мусолінієві і Сувічеві візиту та предложить пропозиції Франції з метою наладнати кращі взаємини між обома державами. Ці пропозиції дуже скромні: продовження статуту для італійських громадян у Тунісі на кільканацять років і вирівнання кордонів на користь Італії в Африці.

Відкликання надзвичайної сесії Ліґи Націй.

ЖЕНЕВА, 19. 11. ПАТ. Ґенеральний секретаріят Ліґи Націй оголосив учора вечором такий комунікат: „На домагання барона Альоїзі, предсідник комітету ради для справ басейну Сари, предсідник Ради Ліґи Націй мін. Бенеш у порозумінні з членами Ради і ґенеральним секретарем рішив відсунути надзвичайну сесію, яка мала початися 21. листопада ц. р. Дату нової сесії оголосять якнайскорше.

Авас повідомляє: Надзвичайну сесію Ради Ліґи Націй відкликали тому, що німецькі делеґати у комісії трьох прибули запізно до Риму і барон Альоїзі не міг зладити на час звіту. Одначе переговори з німецькими делеґатами в справах господарських і фінансових басейну Сари поступають наперед і закінчаться мабуть успіхом.

Японія відкидає пропозиції Б. Британії.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Англійська преса повідомляє, що японський амбасадор у Льондоні Като повідомив Форін Офіс, що японський уряд не годиться на пропозиції В. Британії і далі домагається від В. Британії і Злучених Держав признати Японії рівноправність у морських зброєннях. Ноту японського уряду надішле амбасадор мін. Саймонові вже в найближчих днях. Преса підкреслює, що Японія відкидає компромісові пропозиції В. Британії не тільки з мотивів престіжових, але в першу чергу з огляду на свою оборону.

З Вашингтону надійшли вістки, що уряд Злучених Держав запропонує В. Британії заключити порозуміння на основі теперішніх морських договорів з метою обмежити морські зброєння. Таким чином переговори в Льондоні закінчились би невдачею і на морській конференції 5-ох великих держав у 1935 р. Японія матиме до вибору приступити до порозуміння або до морських зброєнь. Політичні кола Злучених Держав переконані, що Японія покищо не має надто багато грошевих засобів, щоби приступити до перегонів у морських зброєннях зі Злученими Державами.

Такий оборот справи дуже не на руку британському урядові, бо В. Британія мусіла би ясно окреслити своє становище: або порозуміння зі Злученими Державами проти Японії, або навпаки. Якраз тому британський уряд намагається за всяку ціну довести до компромісу між Злученими Державами і Японією.

Перед злиттям II. і III. Інтернаціоналу.

ПАРИЖ, ПАТ. Чотири дні радив виконавчий комітет II. Інтернаціоналу над пропозицією комуністичного III. Інтернаціоналу створити „спільний фронт“. Комітет вислав до Москви листа, в якому пише, що „покищо дійшло до створення спільного фронту між соціялістами і комуністами тільки у Франції. Зате соціял-демократичні партії В. Британії, Голяндії, скандинавських держав, Чехословаччини та інших держав відкинули пропозиції комуністів. Тому виконавчий комітет залишив своїм поодиноким секціям свободу самостійного вирішування цього питання“.

Одночасно делеґати Франції, Швайцарії, Еспанії, Італії й Австрії підписали резолюцію з побажанням вести далі переговори з метою довести до злиття II. і III. Інтернаціоналу.

Убитий король Олександер кандидатом на царський престіл.

НЮ ЙОРК. (Вл. кор.). Російська преса приносить власну кореспонденцію з Болгарії, що убитий в Марселі сербський король Олександер зовсім поважно приготовлявся обняти царський престіл в Росії на випадок, колиб большевицький режім провалився. Дійшло до тайного порозуміння між усіми емігрантами з колишньої царської Росії, що Олександер має стати царем. Він жив з дуже добрих взаєминах з високими урядовцями в Росії і де лиш міг назначував на відповідальні становища російських емігрантів. Вони заняли високі становища в югославянській армії, в міністерствах і т. п. Емігранти про це мало говорили між собою, але всі знали, що Олександер це будучий їхній цар. На випадок здійснення цього мрії, Олександер був би перебував постійно в Москві, а Югославією правив би хтось з його доручення. Невідомо тільки, як булаб до цього поставилася Болгарія. Але всі здогади стали безпредметовими з хвилиною вбивства Олександра.

Вибори солтисів

і підсолтисів.

Львів, 19. XI. 1934.

Перебудова самоуправи всіх ступнів, згідно з постановами закону про частинну зміну територіяльної самоуправи, відбуватимеся у таких етапах: 1) вибори сільських громадських рад, 2) вибори солтисів і підсолтисів, 3) вибори волосних рад, 4) вибори війтів, підвійтів і лавників, 5) вибори повітових рад і 6) вибори повітових виділів. Кожні вичислені вгорі вибори відбуваються чи будуть відбуватися на основі дуже складних виборчих реґуляімінів.

Перший етап перебудови самоуправи, а саме вибори сільських громадських рад, вже закінчується. У великій більшості громад вибори вже покінчені і навіть вже появилися в пресі урядові звіти про вислідн виборів. Лише в невичислених громадах має відбутися голосування в найближчих днях, лише в деяких громадах не полагодила влада виборчих протестів і там не є виключені нові вибори. На загал вибори до сільських громадських рад вийшли для українців дуже погано. Для ілюстрації порівняємо вислід громадських виборів у 1927 р. з цьогорічними виборами.

У 1927 р. вибрано у сільських громадах тернопільського воєвідства радними 8.766 поляків (34.6 прц.), 15.670 (62 прц.) українців, 732 (2.9 прц.) жидів і 106 інших. В 1934 р. вибрано радними 10.243 (46.9 прц.) поляків, 9.508 (43.2 прц.) українців, 1.721 (8.2 прц.) москвофілів, 270 (1.4 прц.) жидів і 85 німців. Ще гірше випали для нас вибори у сільських громадах станиславівського воєвідства. Там вибрали в 1927 р. радними 2.877 (12.8 прц.) поляків, 17.845 (79.9 прц.) українців, 1.164 (5.2 прц.) жидів і 480 (2.1 прц.) інших, а в 1934 р. лише 13.074 (47.3 прц.) українців та аж 13.798 (49.9 прц.) поляків, 417 (1.6 прц.) жидів і 355 (1.2 прц.) німців. Щодо львівського воєвідства не можемо порівняти вислідів виборів з 1927 р. з вислідами виборів з 1934, бо урядове звідомлення про вислід виборів з 1927 р. подає вислід виборів з усіх, отже і чисто польських повітів воєвідства, а звіт з 1934 р. подає лише вислід виборів з повітів замешкалих українцями.

Багато причин зложилося на нашу програну, та в першу чергу складний і дуже ригористичний виборчий реґулямін, відсутність українців у складі громадських і волосних виборчих комісій, вплив влади на вислід виборів і зневіра українців в успіх боротьби серед нашої дійсности. Причини, які вплинули на нашу програну, вимагають окремої всебічної аналізи і ми до цієї справи ще вернемося.

У найближчих тижнях, а в деяких громадах у найближчих днях відбудуться вибори солтисів і підсолтисів. Міністер внутрішніх справ видав 3. листопада ц. р. окремий виборчий регулямін для тих виборів. На загал виборчий регулямін дуже складний і ми не будемо точніше обговорювати його постанов. Зрештою цей регулямін разом з поясненнями появиться в найближчому числі „Свободи". Звернемо тут лише увагу на кілька питань загального значіння у звязку з виборами солтисів і підсолтисів.

Солтисів і підсолтисів вибирають громадські радні в той спосіб, що кожний радний має лише 1 голос. Кандидат, який дістане найбільше число голосів, стає солтисом, а кандидат, що по солтисі дістане найбільше число голосів, стає підсолтисом. Ця постанова забезпечує українцям, коли вони мають більшість в раді, вибір солтиса, а полякам, коли мають в раді 1/3 радних, вибір підсолтиса, і навпаки. Лише у громадах, в яких українці мають 3/4 радних, можуть вони вибрати солтиса і підсолтиса.

Невідомі (в часом відомі) людці поширюють серед українських громадських радних ріжні дефетистичні поголоски, напр. про те, що солтисами і підсолтисами можуть бути тільки поляки, або що солтисами і підсолтисами можуть бути лише такі українці, які не належать до українських товариств, або що радні мусять голосувати тільки на такого кандидата, якого визначить поліція чи Стшелец, а коли б відважилися би інакше голосувати, то жде їх кара включно до Берези. Ті всі поголоски виссані з пальця й обчислені лише на те, щоби застрашити боязливих.

Українські радні повинні при виборі солтиса і підсолтиса голосувати так, як їм каже національна честь і мотиви добра громади. Через те повинні вибрати солтисом людину поважну, свідому, чесну й досвідну в господарських справах, а нема сумніву, що в кожній громаді є такі українці. Коли українці радні поступлять інакше і не виявлять своєї правдивої волі, то не здобудуть собі авторитету й пошани, ні навіть у тих, яких волю виконали би. Вибори солтисів і підсолтисів є боротьбою за вплив у громаді, а перемогу в цій боротьбі віднесемо лише тоді, коли зуміємо відстояти законом признане нам право.

Вправді повітовий староста має право не затвердити вибору солтиса або підсолтиса, але не слід цієї клявзулі лякатися. Він може не затвердити вибору в одній або другій громаді повіту, але не може не затвердити в усіх громадах повіту. Значить, затвердження вибору солтиса чи підсолтиса залежатиме також від достойної чи недостойної постави українських радних у всіх громадах повіту.

На Повітових Народніх Комітетах УНДО лежить важкий обовязок підготовити вибори солтисів і підсолтисів. В першу чергу в кожному повіті, коли вже не в кожній волості, повинні відбутися негайно наради нововибраних громадських радних. На тих нарадах треба освідомити радних про значіння виборів солтисів і підсолтисів, познайомити їх з постановами дуже докладного виборчого регуляміну, опрокинути всякі дефетистичні та неправдиві поголоски і заохотити до твердого обстоювання належних прав. Відтак Повітові Комітети повинні інтервеніювати у влади у випадку якихось зловживань чи спротиву старости проти вибору поодиноких солтисів. Вкінці компроміси між українськими та польськими радними у справі вибору солтисів і підсолтисів повинні відбуватися в порозумінні з Повітовими Народніми Комітетами, бо тільки тоді можна узгіднити спосіб поведінки в усіх громадах повіту і довести до того, щоби компроміси були справедливі і відповідали чисельній силі українського населення. Однозгідність поведінки в усіх громадах повіту може у великій мірі причинитися до корисного для нас висліду грядучих виборів.

На закінчення слід зазначити, що вибори солтиса і підсолтиса мають велике значіння для громади, а тимсамим взагалі для українського життя. Солтис розпоряджає майном і добром громади, полагоджує всі біжучі справи громади і репрезентує громаду назовні та виконує рішення громадської ради. Крім цього він є помічним органом волосної управи і виконує ріжні доручення староства. Загально кажучи він є душею громади і має у громаді приблизно те саме значіння, що мав давніше війт. З тих усіх причин свідомі громадяни українці повинні припильнувати виборів солтисів і підсолтисів і вжити всіх зусиль, щоби ці вибори вийшли для нас можливо найкорше

Володимир Целевич.

ТЕПЕРІШНЯ НІМЕЧЧИНА.

ВРАЖІННЯ З ДОРОГИ.

Берлін, у листопаді 1934.

I.

Писати репортаж з Німеччини, приїхавши сюди зза кордону вперше після гітлерівського перевороту — важко. Така сила вражінь і то оригінальних, небуденних вражінь, що мимохіть витворюється хаос у голові.

Я мав нагоду переїхати великі простори Німеччини, побувати в Кельні, Кобленції, Дортмунді, Франкфурті над Майном, Трієрі, мав нагоду бачити німецьке життя майже у всіх його зовнішних проявах, — і мушу ствердити, що великі переміни основного значіння для цілої структури німецького народу проходять тепер у цій країні Европи.

Знаю Німеччину ще з 1930 р., ту кволу, розсіяну і бачу її нині, — але не можу пізнати. Яка вона інша!

Перше, що вдаряє на вулицях, — не лише в великих містах, але й на глухій провінції, — це величезна маса одностроїв брунатних і чорних. Брунатні, — це „С. А." („Штурм Абтайлюнг"), себто пробоєві частини гітлерівської диктатури; чорні, — це „С. С." („Шуц Штафельн"), охоронна гвардія режіму, преторіяни самого Гітлера. Дуже багато молоді-недоліткіа обох полів, також у брунатних одностроях. Це „Гітлерюґенд" (молодь Гітлера). Вже з 14 року життя надягають вони однострій (хлопці — сорочки і спортові штанці, дівчата — темні спідниці і бронзові киптарики з рукавами) і... вчаться слухати. Для ще молодших придумано також організаційну форму, — це „Юнґфольк", назва важка для перекладу, по нашому означала б: „діточий люд".

Все це маршує. Стукотить закаблуками, вигукує „Гайль Гітлер", підіймаючи раз по разу руку і... несе службу. Для всіх них призначено функцію: вартову, руханкову, дошкільного виховання, тощо. І не тільки вони, ті в одностроях, підіймають руку і гукають „Гайль Гітлер", — це роблять усі, цивільні, інтелігенція, міщани, робітники, жінки і мужчини, старі та молоді. Навіть протестантські пастори.

Правда, слова „Гайль Гітлер" є урядово наказаною формою привітання в Німеччині. Тому сиплються вони, як горох, просто приголомшують. На залізниці, у всіх державних установах, у крамницях, на вулиці, — всюди несеться тисячемовним акордом оце: „Гайль Гітлер!" Коли в кількох крамницях, я незвиклий, забув привітатися по гітлерівськи, дивилися на мене з якимсь відчуженням. Раз трапилось мені навіть почути хіба виправдуючу заввагу: „Айн Авслендер" (чужинець). Гітлерівський привіт заняв також почесне місце у кореспонденції. Не лише урядові письма, але й купецька переписка, запрошення на приватні імпрези, тощо, мають замісць давнішого: „з поважанням", слово „Гайль Гітлер!"

Особа Гітлера стала якби наглядним предметом культу в цілій Німеччині, культу майже релігійного, що виріс до значіння символу.

Давніше, коли чужинець приїзжав до Німеччини, вдаряла його в першу чергу дрібничкова акуратність, життєва формалістика і порядок, — ці основні, питомі і так відомі, психольогічні риси кожного німця. Ну й, очевидно, послух. Послух для влади, що виходив зі субєктивного зрозуміння права. Цей послух заводив, коли влада входила в колізію зі законом. Сьогодні є інакше. Все, що Гітлер робить, є законне. Законний послух для монарха, заміняли німці у своїй переважаючій більшости, культом Гітлера. В пересвідченні німців, навіть у тих, що мають застереження до деяких ділянок гітлерівської політики (як напр. католицькі, або великопоміщицькі кола) Гітлер є все тою людиною, що спасла Німеччину перед большевицьким переворотом, перед політичною, господарською та моральною катастрофою.

У поїзді з Франкфурту до Берліна мав я нагоду говорити з католицьким священиком на цю тему.

З нашої кооперації.

НЕ ЗАТВЕРДИЛИ 10 РЕВІЗОРІВ Р.С.У.К.!

По думці нового кооперативного закону право ревізій Ревізійним Союзам видає Міністерство Скарбу, а ревізорів тих Союзів, які могтимуть переводити правні ревізії в кооперативах, буде затверджувати предсідник Кооперативної Ради. Цей предсідник є рівночасно урядовцем Міністерства Скарбу.

Ми вже писали про те, що Ревізійний Союз Українських Кооператив дістав покищо тимчасове право ревізії до дня 31. березня 1935 р., а надання права ревізій на дальше буде залежати від зміни статуту Союзу. Найновіший „Урядовий Денник Міністерства Скарбу" з 9. листопада ц. р. приносить список ревізорів, затверджених предсідником Кооперативної Ради.

Ревізійний Союз Українських Кооператив предложив був до затвердження предсідникові Кооперативної Ради 35 ревізорів, службовиків Р.С.У.К. та 93 ревізорів-відпоручників, які виконували досі правні ревізії на окреме доручення Р.С.У.К. Список **затверджених ревізорів вичислює тільки 25 ревізорів-службовиків Р.С.У.К., яким предсідник Кооп. Ради затвердив право переводити правні ревізії.** Тимсамим не затверджено 10 ревізорів-службовиків Р.С.У.К., з того 3 еміґрантів-наддніпрянців, які не мають права громадянства. Рівночасно з тим не затверджено ніодного ревізора-відпоручника. Як видно з цього, уряд станув на становищі, що ревізори мусять бути у безпосереднім службовім відношенні до Ревізійних Союзів.

НАША КООПЕРАЦІЯ В СПРАВІ ВІДДОВЖЕННЯ СЕЛЯН.

Новий закон про конверзію хліборобських довгів, на основі якого ці довги можуть бути розложені на 14 літ під умовиною точної сплати при дуже низьких відсотках, найшов у проводі нашої кооперації повну підтримку. В перших днях листопада відбулася нарада львівських кредитових кооператив, на якій вирішено негайно після проголошення заповіджених нових інструкцій Акцептаційного Банку скликати в цій справі краеву анкету Українбанків. Покищо Р.С.У.К. звернув увагу своїх членів на цей закон і візвав селянство користати з нових полекш та віддовжуватися.

ПОВІТОВА АНКЕТА КООПЕРАТИВ У РОГАТИНІ.

Дня 27. м. м. відбулася в Рогатині кооперативна анкета. Приявних було 98 відпоручників 44 кооператив рогатинського району. Нарадою проводив член Надз. Ради ОСК Петро Войчишин з Коростович. Про організаційний та матеріяльний стан кооператив рогатинського району та ОСК реферував нач. директор ОСК пос. Степан Кузик. — Про книговедення та стягання боргів говорив ревізор РСУК п. Мельничук. Над рефератами вивязалась ожизлена дискусія.

Після дискусії анкета ухвалила резолюції, які підтримують протиборгову акцію, пятнують кооперативи району, які ще не припинили боргування і взивають управи кооператив до боротьби з „манкарями". В окремій резолюції анкета вирішила виключити з членів П.С.К. ті кооперативи, які з днем 31. м. м. не перестали боргувати.

В. Л.

— Безперечно маємо застереження, щодо політики Гітлера і завзятковані будемо боронитися. Зрештою може не так Гітлер винен цьому загостренню між урядом та Церквою, як його прибічники, в роді Розенберга, Гебельса, Бальдура фон Шірах. Але лише людина злої волі може відмовити Гітлерові величезних заслуг, що поклав їх для народу та держави. Ви бачили Берлін у 1932 перед націонал-соціялістичною революцією?... Вулиці були повні прошаків, люди гинули з голоду. Нині не стрінете ні одного прошака. Перед самою революцією, мали ми сім міліонів безробітних. Нині половина з них найшла працю. Край морально заспокоївся. Нема вікиих ферментів...

Я усміхнувся: Ясно, бо диктатура...

— Хіба Ви думаєте, що диктатура всилі захопити маси, якщо нема мотивів культу для диктатора, як це Ви називаєте Гітлера? Не забувайте, що Гітлер завдячує свою владу не насильному перебранню її, але голосам всього майже населення. І сьогодні величезна більшість народу обожає Гітлера не тому, що якась зовнішна правна засада приказує йому поклонятися, але тому, що серця міліонів вибрали його для цього культу. Нарід вірить йому, бо має докази його посвяти, а що найважніше — особистих безінтересових успіхів.

— Торкаючись положення католицької Церкви в Німеччині, хіба Ви вірите, що воно поправиться?

— Вірю, бо вірю в зрозумілу державну рацію у Гітлера. Гітлеризм, як кожний молодий рух, мусить перебільшувати, мусить робити більші чи менші помилки. Конкордат мусить бути дотриманий вповні, хочби тому, що Ватикан не може допустити до прецеденсів. А коли це станеться, тоді ми, католики, підтримаємо Гітлера беззастережно.

— А пропаганда нової християнсько-германської релігії?

— З нею дамо собі раду; бодай ми, католики.

Це автентичні погляди католицького священика, німця. Признаюся, що дещо скептично ставлюся до цих із них, що торкаються релігійної проблеми в Німеччині. Маю під рукою літературу, офіційно-гітлерівську, яка заповідає тяжкі дні для теперішніх форм релігійного життя в Німеччині. Але про це в одній з чергових кореспонденцій.

II.

НИНІШНІЙ БЕРЛІН.

Нинішній Берлін нічого не втратив зі свого давнього темпа. Навпаки, рух збільшився. На такій Фрідріхштрассе, вечорами важко протиснутися. Те саме на Почдамському майдані та коло зоольогічного городу. Одна лише „Унтер ден Лінден“, чогось опустіла і скупіше, як давніше освітлена. В крамницях повно краму і купуючих. Саме вчора зайшов я до Вертгайма, здається найбільшого магазину в Берліні, якого тисячною мініятурою хоче бути львівський „Трест“. Великанський будинок на п'ять поверхів, з віндами, рухомими сходами на сталевій ленті, з реставрацією і кавярнею на верху. Натовп. Саме почали передсвяточну продажу. Меблі, килими, посуда, галантерія, білля, постіль, одяги, біжутерія, книжки... І один поверх повний діточих забавок. Дітвори також повно. Прийшла навіть якась школа з учительками і вчителями. Найбільший натовп коло столів „з військом“. Оловяні вояки „Райхсвери“, випхані вояцькі ляльки, гармати, танки, літаки, а найбільше фігурок гітлерівських „С. С.“ і „С. А.“. Ось низка авт ріжної величини з поясненням: „Авто вождя“. Дійсно в авті стоїть простягнувши руку по гітлерівськи, — сам Гітлер з бляхи або зі сукна. Діточі очі аж світяться з жадоби.

Питаю панночку, що продає, — де на тому поверсі найбільший збут?

— Очевидно, що тут! — відповідає.

Також знак часу.

В інших крамницях, у вітринах, не може здебільша обійтися без портретів Гітлера. Особливо в книгарнях і складах паперу. Аж до втоми одноманітно виглядають вітрини книгарень. Самі Гітлери, великі і малі, Гебельси, Герінги. Менше Гінденбургів. Ось Гітлер говорить з дітьми, Гітлер усміхнений, Гітлер задуманий, Гітлер щось цілком інше. Коли Гітлер робить грізну міну, тоді виглядає... сердито. Не до лиця йому з тою злістю. Його обличча не надається „для грізности“, це не обличча Герінга, лицаря „Пур ле Мері“. Тому найкраще виглядає усміхнений або задуманий. Привітно, по міщанськи. грізний. А властиво з тою грізністю виходить

Вертаючись до торговельного руху, слід ствердити, що німці купують тепер багато, неначе конечно хотілиб видати гроші. Один купець шкіряної бранжі на Фрідріхштрасе, оповідав мені, що вже давно не було такого великого збуту. Значить є в людей гроші?

На мої запити пояснювали мені, що люди купують „на запас“. Чому?... А тому, бо більшість німецької продукції постійно гіршає. В Німеччині бракує сировців, а купувати закордоном їх не можна, бо в Державному Банку нема девіз. Німеччина замкнула щільно вивіз грошей закордон так, що німецький громадянин, виїзджаючи нині закордон, може свобідно вивезти не більше 10 марок. Девізові обмеження приписують, що кожний, хто віздить до Німеччини, — якщо хоче опісля вивезти свої гроші, — мусить зголосити їх у митному уряді на кордоні та дістати посвідку. Суму, зазначену на посвідці, вільно йому опісля вивезти і ні сотика більше. Наслідком такого стану річи, закордоном находиться лише дуже мала кількість „повновартних“ марок і це відбирає всяку можливість спекулятивної знижки марки на закордонних біржах, хоч нім. марка сьогодні дійсно без покриття. Вслід за цим німецький промисл і купецтво присуджені на заміну торгівлю зі закордоном, себто за сировці хочуть платити фабрикатами. Чи такий проєкт найде відгук закордоном, слід сумніватися, бо промислова надпродукція є навіть у таких хліборобських країнах, як Польща і Мадярщина.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З 21. ЛИСТОПАДА 1934.

Д-Р ЕВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ 28

СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ.

XIII. ПОМАТУРАЛЬНІ ФЕРІЇ. ВИБІР ЗВАННЯ.

Ферії по матурі належать у кожної молодої людини до найкращих хвилин життя. Так було і в мене. Ферії проводив я останніми роками частинно в родичів, частинно в рідні, у замужних за священиками сестер, особливо у брата, що був тоді сотрудником у Зарваниці на Поділлі. Там перебув я також головно ферії по матурі. Там було мені найліпше і найвеселіше, бо брат і братова були ще молоді люди, любили товариство і в них жилося свобідно та весело.

Та сама Зарваниця була вже дуже замітним місцем. Було це славне на цілу Східну Галичину відпустове місце, куди збиралися рік-річно десятки тисяч людей. Стягала їх туди на богомілля чудотворна ікона Матери Божої, уміщена на бічнім престолі в церкві. Саме село було положене в романтичній, як на Поділля, околиці, окружене з трьох боків рікою Стрипою, за якою лежав ліс. На скруті ріки під лісом була капличка з криницею, в якій — по традиції — мала явитися чудотворна ікона. Кожний з богомольців мусів відвідати цю капличку і напитися води з криниці, а багато людей черпало її та брало у пляшках і збанятках додому, як цілющий лік. Почавши від святого Юра на весні аж до осіннього свята Покрови, приходили до Зарваниці богомольці громадами з цілого краю. В неділі і свята збирались вони тисячами, розтаборюючись на великім майдані перед церквою, який представляв тоді дуже цікавий, характеристичний образ, пригожий для етнографічних помічень, бо зібрані були біля себе ріжнородні типи з ріжних сторін краю в найріжнородніших одягах. Подоляни побіч гуцулів, мешканці Покуття побіч бойків і навіть лемків.

В теплому, погідному часі ночували всі те під голим небом. Відправи в церкві були влаштовані так, щоб ділати на змисли і фантазію богомольців. Уже коло четвертої години рано виходили на галерію, уміщену на фронтовій фасаді церкви від хорів, трубачі і витрублювали гейнали й фанфари. Це називалося, що то грають на „добрийдень Матері Божій“. Зараз потім розпочиналися відправи, які тягнулися далеко поза полудне. Вечором, пізною порою, вже по вечірні грали такі самі фанфари вдруге на „добраніч Матері Божій“. Богомольців обслуговувало багато священиків місцевих і ще більше позамісцевих, які туди зїздилися у значному числі. В церкві були органи і крім того співав при богослуженні гарний сольовий квартет з нот.

Кожний богомолець приїздив, щоб висповідатися і дати на Службу Божу, або на яку іншу відправу. В багатьох селах східної частини краю були люди, що уважали своїм традиційним обовязком бути кожного року один раз у Зарваниці і їздили туди з цілою родиною, з жінками й дітьми. Часто збиралося більше родин з того самого села і їхали разом табором, часто приходили процесіями люди кілька або кільканадцять миль з священиком на чолі. Деякі села і містечка мали свої постійні замовлені дні в році. Багато уважало цю поїздку не так душевною потребою, як більше нагодою до розривки і забави. Там зїздилися і бачилися із знайомими, там дізнавалися про ріжні новини. Було це для селян щось у роді подорожі для відпочинку, які відбуває в літню пору міська інтелігенція.

При тому лишали богомольці в Зарваниці багато гроша, та під цим оглядом було все упорядковане так, щоб жертви богомольців доходили скорою дорогою до властивої цілі. В притворі церкви сидів уже від досвітку парох Зарваниці при столику, де приймав і записував складані жертви; в неділі і свята сидів він з великою терпеливістю по кільканацять годин на день, та труд його приносив багаті плоди, бо були дні, в яких жертви в готівці доходили тисячки або й вище. Крім того стояли побіч нього цілі склади жертв у натурі: хліби, свічки, полотна. Збиралося того всього за день цілі стирти, цілі гори. Пізним вечором забирали це на попівство і туди приходили жидки та купували все гуртом, а на другий день продавали це новим богомольцям, які знову несли це на жертву. І так ті жертви відбували кількаразову подорож. Була це свого роду побожно-спекуляційна індустрія з необхідним посередником жидом, яка мусіла сильно гіршити тих, що мали нагоду її ближче приглянутись.

Крім цього складали богомольці грошеві жертви й іншим священикам, особливо при сповіді, так, що кожний з них заробляв відповідну суму. Тому зїздилися там численні священики просто для заробку.

(Далі буде).

Другою причиною збільшення попиту на товарі в Німеччині є зріст дорожнечі. Німецький уряд йдучи з допомогою селянству, строго регляментує імпорт сільсько-госп. продуктів та йде на повну самовистарчальність у тій ділянці. В збіжевій ділянці ця самовистарчальність майже осягнена, недобір виносить у цьому році ледви 500 тисяч тон, що вирівнюється в дорозі компензаційних договорів з закордоном. Також привіз масла впав зі 131 тисяч тон у 1930 р. на 59 тисяч тон, привіз яєць з 2637 міл. штук на 1363 міл. і т. д. При цьому уряд підніс ціни сіль.-госп. продуктів, допомагаючи селянинові, але одночасно викликаючи звишку цін на цілому господарському фронті. Ця звишка заповідалася так застрашаючо, що прийшлося знову покликати спеціяльного комісаря для примусової регуляції цін.

Не зважаючи на те, Німеччина, здається, належить сьогодні до найдорожчих країв в Европі. Підленький обід в ресторані з двох подань, не обійдеться менше 2 зол. 50 сот. Одно яйце коштує 12 фенігів, цебто 24 поль. сот., пів фунта масла 1 зол. 60 сот. Сотнар картопель коштує 9 зол., літра нафти 84 сот. Ось кілька цін, наскоро зібраних.

Місце розваги і забави, театри, кіна, музікголі, — повні публики. М. ін. у величезному берлінському „Вінтергартені" співає цілий листопад наша землячка Марія Сокіл, щовечора перед кількатисячною публикою, з прекрасним успіхом.

Програми в театрах, а зокрема в кабаретах сьогодні вже в нічому не нагадують колишніх часів. Сьогодні не толерують вже в Німеччині морального розкладу в ділянці мистецької творчости, прозиваного тепер нац. соціялістами „юдаїзмом". Все це виполюється з відомою німецькою докладністю. Це бачиться. На виставу до кабарету можна нині привести і молодь. У театрах не побачите перченої фарси, або песи в дусі навчань проф. Маґнуса Гіршфельда. Дансінґи в нічних льокалях роблять враження приватної забави в солідному міщанському домі.

А жінки?... Жінки не малюються, не кармінують уст і публично не курять. Запускають довге волосся. Якщо побачите жінку, що не придержується цих засад, тоді вона напевно чужинка.

Все це дивне для чужинця, а зокрема для гостя з Галичини. Але годі, — Німеччина шукає повороту „цур райнен дойчен Арт". Чи найде?

Роман Голіян.

Занепад совітських залізниць.

Дня 3. ц. м. засуджено на розстріл харківського залізничника Василя Линника нібито за зударення потягів біля Новожанова. В дійсности його вибрали як українця на одну з перших жертв терору, яким центр гадає оздоровити совітські залізниці. Йому не дарували того, що в 1929 р. його заслали „за активну боротьбу проти совітської влади". Також не дарували того, що „його було виключено з ВКП(б)". („Ізв." 5. ц. м.).

Винним тут був розуміється не Линник, а загальний стан совітських залізниць. „Боротьба за оздоровлення транспорту неможлива без найбільш жорстокої боротьби з нещасливими випадками. Міжтим на деяких залізницях півдня та сходу число нещасливих випадків різко зросло в цім році. На катерининській залізниці наприклад було за три чверти року 7.728 нещасливих випадків, замісць 6.955 в минулім році. На томській залізниці число поважних нещасливих випадків зросло з 95 в травні на 236 в липні. На самій лише катеринській залізниці розбито та ушкоджено 330 паровозів. Біля 70 прц. всіх випадків сталося з вини персоналу. З 2.607 машиністів цієї залізниці 358 не має і одного року служби". („Ізв." 4. ц. м.). Отже самим терором направити залізниці буде тяжко, а інших засобів московські терористи по правді не мають. І з такими залізницями вони гороїжаться та лякають світ черновою армією.

(УКБЮРО, ЖЕНЕВА).

Проти русифікації православної церкви.

Церковна влада рішила перенести з містечка Грубешова на Холмщині о. декана Денисевича, свідомого українця, на Волинь. На його місце має прийти ряний москаль з Рівного о. Калішевич.

Населення грубешівського повіту підписує петицію до митр. Дениса щоби залишив надалі о. Денисевича у Грубешові.

З української преси.

Д-р Вол. Залозецький проти О. Назарука.

В останньому числі „Мети" з 18. ц. м. находимо статтю д-ра Володимира Залозецького п. н. „Кілька прилюдних запитів до п. редактора „Нової Зорі", в якій м. ін. виступає проти пояснення О. Назарука, чому „Нова Зоря" підтримує нині б. гетьмана Скоропадського:

„...Якщо б. гетьман християнин і з цього боку його поручає редактор католицького часопису — то хочу знати від цьогож редактора, як погодити з християнством б. гетьмана документальні, автентичні дані про найтісніші (бо грошеві) звязки б. гетьмана з масонами? Чейже правда не стане від цього меншою правдою, особливо в католицькому орґані, коли він цю правду свідомо промовчує?

Запитую отже редактора „Н. Зорі" п. д-ра Назарука, чи має він якісь дані, щоби автентичність цих документів заперечити (гл. книжка Свиткова „Масонство в русской емиграціи", 1932, Збірник Хлібор. України, Том II. В справі приналежности п. П. Скоропадського до масонської льожі)? До сьогодні ми не діждалися від орґанізації п. Скоропадського, щоби вона потягнула до суду за фальшування вісток або документів ані п. Свиткова, в якого книжці про масонство в російській еміґрації п. Скоропадський, як член масонської льожі фігурує, ані редактора „Збірника Хліборобської України". Бо, або документи є фальшиві, — тоді треба би фальсифікаторів потягнути до судової відповідальности, або є правдиві і тим приналежність і фінансова зависимість б. гетьмана Скоропадського від масонів є доказана. Коли дотепер цього не зроблено, т. зн. нікого до судової відповідальности не потягнено, то мусимо з цілою певністю п р и н я т и ц е д р у г е, т. зн. автентичність документів, хіба, що п. редактор „Н. Зорі" автентичність документів опрокине... Думаю, що редактор католицького орґану винен нам у такій важливій справі ясну і недвозначну відповідь, бо для католиків важно знати, чи особа, яку поручає католицький редактор, а яка стоїть під важким закидом масонства, є з тих закидів очищена, чи ні.

Коли католицький редактор реклямує б. гетьмана як християнина — то як погодити це з фактом, що його тойже редактор сам остентаційно підкреслює, а саме, що б. гетьман живе стріха в стріху з Гітлером, т. зн. стоїть у найближчих звязках з національно-соціялістичним рухом? До цього ще можу додати, що б. гетьман стоїть не лише в найближчому звязку, але й у повній політичній залежності від п. А. Розенберґа, одного з головних пропаґаторів новочасної ґерманської релігії, автора книжки „Міт XX-го століття", яка стоїть на індексі.

Ця нова повна, залежність б. гетьмана від руху, який веде боротьбу на смерть і на життя не тільки з католицизмом, але і з християнським світоглядом, та який довів до того, що по словах кардинала Інніцера, католики можуть ще тільки тайком відбувати свої сходини, подібно як у часах переслідування перші християни в римських катакомбах, або довів до вбивства чільних представників католицизму після вартоломейських днів у червні ц. р. — не дасться ніяким способом погодити ані з католицизмом, ані з християнським світоглядом. Тому ставлю запит, чи католицький редактор може погодити цю залежність б. гетьмана від поганського національно-соціялістичного руху з його християнством? Адже ця залежність була добровільна, до неї ніхто не примушував..."

Виступ д-ра Залозецького, відомого українського вченого, історика мистецтва, тим знаменніший, що д-р В. Залозецький був віруючим католиком, гетьманцем і прихильником Вячеслава Липинського вже тоді, коли д-р Назарук був ще радикалом-атеїстом. Гетьманцем залишився д-р В. Залозецький по нинішній день, але відвернувся від П. Скоропадського, коли зірвав із ним Вяч. Липинський за його політичні ходи. Зате Назарук розпинається нині за П. Скоропадського, не відчуваючи — як недавній анархіст і атеїст — абсурду, щоб католицький орґан підтримував масона!

Пляни австро=угорських монархістів.

Заповідають скорий поворот Габсбурґів і відбудову австро-угорської монархії.

25. жовтня ц. р. приняв провідник мадярських монархістів, граф Антін Шіґрай, у себе кореспондента нюйорського „Таймсу", Дж. Гедая, і розмовляв з ним довший час про справу повороту Габсбурґів та відбудову австро-угорської монархії. Ту розмову передав Гедай на другий день у довшій бездротній телеграмі і „Таймс" її помістив у недільному виданні.

Короткий зміст тієї розмови такий:

Шіґрай: Справа повороту Габсбурґів стала вже пекучим питанням.

Гедай: Як це станеться?

— Лиш законним способом, без перевороту. Короля Оттона мусить запросити до Будапешту весь нарід.

— А зміна мирових договорів?

— Угорщина ніколи не зречеться своїх домагань, але ніколи не вжие сили. Полагода може прийти лиш через переговори з іншими державами.

— А Мала Антанта (Чехословаччина, Югославія, Румунія).

Вони мусять признати, що забрали більше, аніж можуть стравити. Я вірю, що радо віддадуть Угорщині землі з мадярським населенням. Середуща Европа і Балкан так перемішані національно, що етнографічний поділ неможливий. Лиш велика держава й монархія можуть забезпечити тривкий мир.

— А чи тоді славяни й румуни знову не воювалиб за свої землі?

— Ні, бо всі матимуть вільну волю. Я не вірю, щоб Хорватія поправді хотіла була покинути нас. Хорвати радо вернуться, розуміється, не під владу Угорщини, але Габсбурґів. Те саме можна сказати про Трансильванію та інші землі, що їх держить Румунія.

— А Чехословаччина?

— Чехословаччина волітиме приєднатись до Австро-Угорщини, аніж малаб бути пожерта або роздерта Німеччиною.

— А Франція?

— Франція не виступить збройно проти коронування Оттона.

Чи й Мала Антанта не виступить збройно?

— Не знаю?

— А Анґлія?

— Анґлійський закордонний уряд уважає, що найкращим засобом для усталення мира в Европі буде привернення монархії в Дунайській долині. Навіть премієр Мекдональд є за цим.

— А Італія?

— Політика Італії неясна.

Чи Отто має женитися з італійською княжною?

— Він ще про це не думає, він тепер кінчить студії.

— А як Німеччина?

— Німеччина проти повороту Габсбурґів, але вона не може цього перепинити.

— Як скоро Отто може вернутись?

— В Австрії за 6, а найдалі за 12 місяців. В Австрії є ще республика, але при владі самі монархісти. У нас, в Угорщині, признане королівство, але влада проти повороту Габсбурґів. Тому у нас може бути пізніше.

— Чи булиб в монархії здавлені соціялісти, так як тепер в Австрії?

— Рішучо ні.

— Алеж Оттона Габсбурґа виховували священики й черці і тому кажуть, що його влада булаб крайно реакційна?

— Ні, хоч Оттона виховували священики, але він ліберал. Він був би конституційним ліберальним монархом.

Москва зброїться проти Англії.

Совітські зброєння на Далекому Сході по правді закінчені. Там зосередили приблизно 600 тисяч війська. Більшій скількости московський уряд не може постачити поживи та муніції. Хоч подвійні рейки сибірської залізниці викінчено, але вона працює так погано, що не перевозить і того, що перевозила царська однорейкова залізниця в часі російсько-японської війни.

Головну увагу звертає тепер совітський генеральний штаб на Середню Азію, на терени що межують з китайським Туркестаном та Афґаністаном. Тут большевики зосереджують гарячково великі маси війська і зброї та розбудовують шляхи залізничі та автомобілеві. „Ізвєстія" з початку ц. м. хваляться залізницею, що має лучити Сталінбад зі Самаркандом та автомобілевими шляхами аж до самого Паміру.

З другого боку будує московська влада з величезним накладом праці невільницьких сил шляхи через Дагестан. Вони мають подвійне значіння: забезпечувати джерела нафти в Баку, від яких моглоб легко відтяти московські центри повстання в Грузії та Дагестані, а по друге, загрожувати Персії, а через неї і баґдадській дорозі Англії до Індії.

Протианґлійське вістря цих заходів зраджують тіж самі „Ізвестія" повідомляючи, що Анґлія переносить центр своєї опори на Середземнім Морі з Мальти до Гайфи, побоюючись, що Суеський канал може бути легко зруйнований, а тому звертає особливу увагу на сухопутній шлях через Багдад.

Проти Англії зброїться московський уряд тим більше тому, що він переконаний, ніби між Анґлією та Японією істнує порозуміння, спрямоване проти СССР, як це було в часі японсько-російської війни. Московський уряд бачить причину для своїх побоювань між іншим і у висилці приватної анґлійської комісії до Манджурії, яка мала би започаткувати на Далекому Сході економічне співробітництво деяких анґлійських підприємств з японцями.

Здогадні переговори між японцями та анґлійцями підчас підготовчих нарад до тихоокеанської конференції у Льондоні викликали справжню паніку в Москві, як це видно з большевицької преси, та спонукали московський уряд до прискорення військових приготувань проти Анґлії в Середній Азії та на Близькім Сході.

Безглуздість протианґлійських зброєнь, що виснажують СССР остаточно, очевидна. При одночаснім виступі Японії та Анґлії проти Москви, московському урядові лишалась би лише єдина надія на большевицьку революцію в Европі та в анґлійських кольоніях. І на неї видно надіється Москва. (УКБЮРО, ЖЕНЕВА).

З „діяльности" т. зв. „Народового Косцьола" на Волині.

В числі ріжних сект, які, користаючи з положення у православній церкві та неунормування церковної справи на Волині, поширюють свої релігійні „правди", а в більшості баламуцтво, від недавна почав свою діяльність т. зв. „Польскі Косцьол Народови", на чолі якого стоїть „арцибіскуп" Фарон, що мешкає у Варшаві. На Волині вже перебуває його помічник єпископ Юрґевич, який, хоч є „біскупом", виконує обовязки пароха в кольонії Ниви Губинські, луцького пов. Вже це одно й надзвичайно бідна парафія і костел там свідчать, що вся та справа має дуже несерйозний характер.

Як довідуємося, цей „біскуп" старався створити східний обряд того „косьцьола" і за посередництвом одного авантюриста з духовних, який був і в православії і в унії, торгував своєю совістю й вірою по кілька разів, втягнув кількох „перелетів" з православія і протестантства, очевидно, все людей сумнівної моральної вартости. Та лише двох з них, а саме Височій і Павлович стали священиками-народовцями. Не булоб великого лиха, якби ті панове йшли зі своїм релігійним розбиваццтвом у парафії, де священиками є люди не на місці. Та в тому то річ, що нпр. Павлович іде саме туди, де недавно повстала греко-католицька (уніятська) парафія. Так нпр. він став розбивати унію в с. Гаї Левятинські під Радивиловом, але його швидко пізнали і просто вигнали зі села. І тепер він дальше шукає, деб то як та шершеня влізти, щоби розбивати українську релігійну єдність.

Докладно описувати, хто є ті „каплани" народового косцьола, що підшиваються під українські форми і т. п., тимчасом уважаємо зайвим. Скажемо лиш загально: вони не мають нічого спільного з якоюсь ідеєю, є людьми, для яких ідеалом є гроші. Але їх мізерія є настільки безмежна, що навіть продажництвом вони нічого не можуть запрацювати на своє істнування. Люди, до яких вони зі своєю пропаґандою будуть підходити, нехай женуть тих релігійних баламутів від себе якнайдальше.

Одночасно дозволимо собі занотувати два випадки про діяльність „ксьондзів" „народового косьцьола" на Ковельщині, де їм удалося збаламутити кількасот душ, здебільша поляків. Одна така громада визнавців того „косьцьола" повстала в кольонії Осса й околичних селах турійської ґміни. Ксьондзом у них є якийсь Юліян Кравчик. Вони робили старання про дозвіл на будову каплиці на що адміністраційна влада не згодилася. Тоді „народовці" почали будувати дім, у якому мали відправляти богослуження. Довідавшися про це, війт ґміни дальшу будову заборонив і поклав печатки. Та „народовці" всеж таки далі викінчували дім. Одного дня з розпорядження старости прибув війт з робітниками і поліцією, щоб дім розібрати. На вістку про це зібралася товпа „народовців" на чолі з кс. Кравчиком і виступили проти війта й поліції. Дали знати про це до Ковля, звідки приїхав сам пов. староса на чолі кінного відділу поліції. Навіть це не відразу змусило Кравчика і його вірних піддатись. На заклик старости вони відповіли образливими криками і свистами. І коли добровільно не хотіли розійтись, поліція силою привернула лад, розігнавши юрбу, а кількох аґітаторів, у тому кс. Кравчика, арештувала.

Недавно за свій вчинок 15 осіб на чолі з Кравчиком відповідало перед окружним судом на виїздній сесії в Ковлі, який засудив: Ю. Кравчика на 3 роки вязниці, а решту обвинувачених по 2, півтора й 1 рокові вязниці.

Точно подібніський випадок вже після того стався в кольонії Адамівка, ковельського пов., де, коли війт з поліцією прибули розібрати каплицю, на будову якої не було формального дозволу, „народовці" спротивилися з киями. Поліція і війт виїхали. Але 18 учасників на чолі з ксьондзом Мечиславом Сівецом притягнули до судової відповідальности. Розправа має відбутись небаром.

Ковельчанин.

Давній і нинішній Львів.

Хто любить Львів і його минуле, хто має хоч дрібку сентименту для його давньої слави, величі й краси, що мовою віків говорить до сучасного покоління, розмилуваного в залізо-бетоновій конструкції та бльоковій формі, хай піде оглянути виставу: „Давній і нинішній Львів у графіці й фотоґрафіці".

Вистава справді пребагата, старанно й уміло підібрана, ділиться на три відділи: львівська новочасна ґрафіка, давніші картини й графіка та фотоґарфіка; а міститься в світлицях „Товаржиства пшияцюл штук пенкних ве Львове", при вул. Ділушицьких.

Від примітивних штихів з 15., 16. і 17. століття (ритих переважно в дереві й міди) як „Пожежа Львова" „Замок з пятьма башпами" через праці Ц. Ауера, Бюісе, Чишковського, Діямента, Даввонського, Филиповича, Ґолінського, Ґатона Ж. Остафіна, знаменитого ілюстратора Ґерстенберґера (штучні вогні у Львові в р. 1807, Проходи на Гетьманських Валах, Львівські контракти 1806, Редута у Львові 1805 та Нутро театру в пісіляфранціскансьКому костелі на площі Каструм 1805), що все мальоване манєрою збірної мініятури, далі через ґваші талановитого, свідомого й повного елеґанції Галера (Ґубернаторські вали, Пожежа у місті, Вул. Панська, Анзіхт дес Театерс ін Лємберґ 1841., врешті через ряд творів безіменних мистців, між якими є церква св. Юра й літографія П. Пілера „Lwihorod 1615", доходимо до літоґрафій про Львів, що всі вже належать до XIX. віку і майже всі виконані в літографічному заведенні Пілера. Картини Ґерстенберґера й Галера попри свою документарну цінність мають теж чималі мистецькі вальори.

Ця частина експонатів античної ґрафіки: штихи, літографії, ґваші й дереворити, що відносяться до архітектури, обичаїв, одягів, загального храктеру й стилю старого Львова, має в собі багато старої патини, краси і чару. Віє від неї щось, як гомін далекого дзвона, як тихий, погасаючий спомин про давнє, минуле.

Серед памяток-картин тої доби подибуємо й памятки близькі нашому серцю, як ґваш Т. Чишковського: Вид св. Юра (1840), дереворит Діямента: Вхід до Волоської церкви по рисункові Я. Матейка (1872), К. Келсінського три субтельні картини олівцем, що представляють церкву св. Параскевії, дві Василіян і св. Юра, А. Лянґого кольорову літоґрафію: Ярмарок під св. Юром, міхи, картина А. Томашевського: Волоська церква, дорит Недбаловича: Здобування Львова козаками, де ще до вежі доптикають давно неістнуючі забудування та Зубрицького Краківська брама (розібрна в р 1783) по картині мабуть Грабовського.

Новочасна львівська графіка доповнює ретроспективно давнішу і разом з фотоґрафікою, що схопила обєкти загибаючого Львова, є повною картиною архитектури та її історії у Львові. Праці львівських ґрафіків обхоплюють виключно архитектонічні теми, звязані з нашим городом.

Складаються на це: гарні акватінти Ж. Ацеданського (між ними церква св. Миколая), аквафорти Ж. Бідера, прецизні дереворити В. Ґоринської (між ними церква при вул. Жовківській), аквафорт М. Ґутковської (між ними портель Волоської церкви, два види св. Юра), наче шовкові мягкі акватінти М. Гутової, лінорити О. Конопацької, аквафорти В. Коженьовської (між ними св. Юр, окремо його фасада, з церкви Успенія Пр. Богородиці, окремо її вежа), аквафорти, акватінти й верніс той Відимської, твори Кшижановського, пишні аквафорти А. Марковського (між ними Волоська церква, та окремо її нутро і фраґмент), далі твори І. Ацеданської та І. Новотнової (між ними дереворит і монотипія Волоської церкви, аквафорти Пеньонжка (Волоська церква), пресубтельні рисунки перцем К. Розенфельдової (Подвіря Волоської церкви) і твори Л. Тировича, А. Смоленської, Шворміани, Опольської (Львівські пяниці) і Лотоцького. Окремо згадати треба праці С. Коцировського переважно акватінти аквафорти (між ними: св. Юр та Вхід до церкви св. Юра).

Далі йде фотоґрафіка подекуди з дуже високою мірою досягнень. Безліч загальних видів Львова, схоплених з усіх сторін, церкви, костели, жидівські доми молитви, вулиці, площі, подвіря, балькони, портали, брами, керниці, нутра храмів, вежі, переулки, памятники і статуї, міські й передміські типи, арсенали, старі башти, городи, як Єзуїтський, Високий Замок, Зофіївка, Погулянка, Стрийський парк, мальовнича Вулька, багато мотивів зі старого Львова, цвинтар Личаківський з його багатими наргобниками. А немало картин схоплених ріжною порою дня і року, немало повних настрою: як Межецької „Погулянка в осені", „Парк Кілінського в зимі", „Львів під ратушем у снігу", Проґульського „В мряці", Миколяша „Вулиця смерком", Кучинського „Вулька в ночі" і Войталевича „Високий Замок".

Відділ фотоґрафіки є немов доповненням старої і новочасної ґрафіки та представляється дуже багато й гарно. І не диво. До змагань стануди люди з відомими і ціненими іменами й виставили,

що в них було найкраще. Вистане згадати: Булака, Гардульського, Гачевського, Губера, Ковальчука, Міколяша, Прогульського, Вележинського, Войталевича й ін.

Деякі експонати новочасної графіки й фотографічні репродукції можна набути в ціні від 8—35 зол., а є між ними багато „наших"

Виставу влаштував львівський відділ Краєзнавчого Товариства; вона потреває до 2. грудня.

На загал виставa дає багато вдоволення, а на деякі картини глядач дивиться просто з насолодою та щирим зворушенням і захопленням, як певно глядів довгий ряд мистців на маєстат св. Юра і сувору красу Успенської церкви...

Ст. Чарнецький.

За сипання могил.

Перед апеляційним трибуналом у Львові відбулася у понеділок 19. листопада ц. р. розправа проти 9-ох селян за події у Мокрянах Великих пов. Мостиська і Купновичах Старих пов. Рудки.

Трибуналові проводив радн. **Медииський**, обвинувачував прок. Човніцький. Боронили оборонці: **посол д-р Біляк і д-р В. Старосольський**.

Присуд западе завтра. Ширший звіт з розправи і присуд подамо завтра.

—o—

Передплебісцитова боротьба.

САРБРІКЕН, 19. 11. ПАТ. Преса оголосила текст звіту, який адміністраційна комісія надіслала до секретаріяту Ліги Націй у справі діяльности німецького фронту. В долученім листі комісії, член комісії— німець — протестує проти висилки цього звіту. Звіт зладила комісія на основі сконфіскованих матеріялів у бюрах цеї організації. У цьому звіті кажеться, що німецький фронт, зорганізований на зразок націонал-соціялістичної партії, розтягнув контролю над усіми мешканцями басейну Сари. Фронт має свою службу безпеки, якою кермують колишні провідники пробоєвих відділів. Цей звіт переслав секретаріят Ліги комітетові трьох до Риму.

Націонал-соціялістична преса гостро нападає на голову адміністраційної комісії Нокса, та одночасно оголосила текст меморіялу, який німецький фронт вислав до Ліги у відповідь на звіт комісії. Меморіял складається з пятьох частин і подрібно збиває поодинокі точки звіту. В меморіялі кажеться, що поліція має між членами німецького фронту шпигунів. Меморіял збиває закид комісії, що діяльність німецького фронту загрожує безпеці і ладові в басейні. Меморіял покликується на дисципліну тої організації, яка не терпить терору своїх членів. До Ліги надійде новий меморіял з документами про терор противників німецького фронту. Вкінці меморіял каже, що німецький фронт дає матеріяльну підтримку німецькому населенню. Меморіял пятнує заходи Франції, яка грішми приєднує собі прихильників і намагається вирішити плебісцит на свою користь.

Згинули в автобусовій катастрофі

ТЕГЕРАН, ПАТ. На дорозі з Мешеду до Кучанн впав на скруті в рів автобус із 30 подорожніми. 7 подорожніх згинуло, кільканадцять було ранених.

Затонув корабель із залогою.

ТОКІО, ПАТ. У Кореанському заливі затонув японський корабель „Ейро Мару". На його чердаку була залога 60 людей

—o—

Сотки людей жертвою тайфуну.

МАНІЛЯ, ПАТ. Підчас тайфуну на Филипинських островах згинуло 250 людей. У Мобані втонуло 225 людей. Всі доми в цьому місті знищені. Втрат більше як на три міліони долярів.

—o—

150 міліонів долярів на стабілізацію франка.

БРЮСЕЛЬ, 10. 11. ПАТ. „Шікаго Трібюн" повідомляє, що Федераль Резерв Банк позичив бельгійському банкові 150 міліонів долярів для вдержання стабілізації франка. Про цю позичку довідалася публична опінія щойно з оголошеного тижневого білянсу Ф. Резерв Банку. Бельгійський амбасадор у Вашингтоні заявив, що нічого не знає про цю позичку

СМЕРТЬ КАРДИНАЛА ҐАСПАРІ.

Як ми вже повідомляли у вчорашньому числі, кард. Пієтро Ґаспарі, колишній державний секретар Ватикану, помер у неділю 18. листопада ц. р. в ночі. Покійний уродився 5. травня 1852. р. в місті Усіта в середущій Італії. У Римі закінчив богословські студії і дістав ступінь доктора фільософії, богословських наук і канонічного права. Вже в роках 1880—86 був професором канонічного права в католицькім інституті у Парижі, а звідтіля переходить до дипльоматичної служби Ватикану.

В 1898 р. став титулярним архиєпископом та апостольським делеґатом для південно-американських республик, Еквадору, Болівії і Перу. Від 1904 р. був членом кодифікаційної комісії канонічного права, яка закінчила в 1917 р. свої праці оголошенням кодексу канонічного права. В 1907. р. вибрали його кардиналом, а вже 1914 р. папа Бенедикт XV. призначив його державним секретарем Ватикану. Ґаспарі на цьому становищі кермував світовою політикою Католицької Церкви до 1930 р.

Варто зазначити, що кард. Ґаспарі в 1919. р. в імені папи Бенедикта XV. висловив в офіціяльному листі певність, що „шляхетній Українській Нації буде признане право на самоозначення".

Зі становища державного секретаря Ґаспарі уступив тому, що не погоджувався з лятеранським договором, угодою італійської держави з Апостольською Столицею, що її заключено 11. лютого 1929 р. З цього приводу італійські фашисти вели завзяту кампанію проти кард. Ґаспарі, який у 1930. р. відсунувся взагалі від керми ватиканської політики.

Його наслідником став кард. Пачеллі.

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** 1287 б9-?

— **Бюро Тірка** повідомляє, що у вівторок 20. ц. м. відбудеться у Львові концерт одного з визначних пяністів молодої ґенерації М. Мінца. У репертуарі м. і. твори Бетовена.

— **Українські пісні в чеському радіо.** Радіостація в Моравській Остраві (269.5) передаватиме в середу 21. листопада українські популярні пісні. Початок трансмісії в год. 18.35.

— **З музею Визвольної Боротьби України у Празі.** Музей Визвольної Боротьби України звертається до всіх осіб та організацій, що мають підписні листи Музею для збірки жертв на Український Дім у Празі, з проханням чимскорше закінчити збірки й повернути підписні листи. Зібрані гроші висилати на адресу директора Музею проф. Д. Антоновича: **Prof. D. Antonowyc, Praha - Nusle, 245, Czechoslovakia.** Підписні листи можна надсилати й на адресу Музею: **Ukrajinské Museum, Praha-Zizkov, Karlova 14.** На підписні листи повинні вписатися і скласти жертви всі, що до цього часу ще не дали нічого на будівлю Українського Дому для Музею Визвольної Боротьби України. Хтож не може своєї жертви передати через уповноваженого збірщика Музею, нехай пішле її безпосередньо на адресу директора Музею проф. Д. Антоновича. Жертви можна складати й через Земельний Банк Гіпотечний у Львові на поштову складанку ПКО 500170 з дописко́ю МУД (Музей. Український Дім).

— **Митр. Діонізій на престантській академії.** Духовна колеґія євангелицько-авгсбурґського збору в Варшаві влаштувала Академію Реформації. На запрошення колеґії на тій Академії був присутній Голова Православної Церкви митр. Діонізій.

— **Арештування.** Нічю на 11. листопада невідомі люди вломились до польської читальні в Юстинівці (пов. Підгайці) знищили портрет і державний герб. У звязку з повищим постерункові з Новосілки перевели ревізію у молодих хлопців Феця Кошляка і Теодора Сабадаха з Юстинівки. Їх відставлено до судових арештів в Підгайцях.

— **Стемплеві оплати при продажі соли.** М-ство скарбу вияснює, що рахунки, які дають гуртівники за продану сіль, мають бути стемплево оплачені в висоті 0.2 прц. суми належности. Оплату мусять платити й тоді, коли гуртівники виступають як комісанти сільного монополю, отже коли продають сіль не на власний рахунок, лише на рахунок монополю.

— **Вислід виборів до міської ради в Перемишлі.** Аг. Всхуд повідомляє: Оконечний вислід доповняючих виборів до міської ради в Перемишлі такий: ББ 23 мандати, Стронніцтво Нар. 4, ППС 3, жиди 9, українці 1.

— **Що це має значити?** На день 15. листопада скликав я, як голова філії „Просвіти" в Отинії, до мого канцелярійного льокалю на год. 6. вечором засідання філіяльного виділу, на котрім між іншими були теж присутні д-р Володимир Коцюба і Федор Нестерук с. Василя, господар з Ворони. По закінченні засідання, коли Нестерук вертався додому, притримали його три постерункові з Отинії й опісля замкнули в судових арештах, з котрих його випустили щойно на другий день. Постерункові випитували Нестерука, які справи обговорювано в моїм льокалі; те саме випитували д-ра Володимира Коцюбу, лікаря в Отинії, до котрого зайшли в год. 21.30 того дня, хотячи конче довідатися, що ділялось на засіданні виділу. 16. листопада ц. р. завізвав мене командант постерунку Мікульський на постерунок і знову почав випитувати, якого роду було засідання 15. листопада та що на ньому обговорювано. Запитую, що те все має значити? — **Д-р Степан Дрогомирецький,** адвокат в Отинії.

— **Кримські яблука й еспанський виноград.** „Газета Гандльова" повідомляє, що до Польщі прийде транспорт 600 тон кримських яблук, які ц. р. мають заступити американські яблука. У найближчому часі прийде до Польщі транспорт 500 тон винограду з Еспанії. Цей виноград продадуть ліцитаційно в овочевій авкції.

— **Львівська хроніка.** 21-літний злодій Люстер повісився в хаті Юськова при вул. Пястів 11. Його відрізали та відставили до шпиталю. — Сторож дому при вул. Косцюшка найшов рано під домом ч. 9 жінку Марію Борецьку, непритомну від алькоголю, що „для жарту" роздягалася. Її забрали на поліцію. — Поліцай арештував Мандля Бардека та Мехля Райсбліта, які підкопом хотіли дістатися до крамниці Рапапорта при вул. Леґіонів.

— **Засуд на команданта поліції.** В окружнім суді в Золочеві відбулася карна розправа проти усуненого від урядування команданта поліційного постерунку в Бродах, Владислава Вісневського за присвоєння і службові зловживання. В часі ревізії у Мих. Плішкевича і Зиґм. Станішевського в Бродах, у звязку з вломом до адвоката д-ра Жолнірчука, з віднайденої частини добичі в сумі кількасот долярів і кількадесятьох австрійських та російських монет обвинувачений присвоїв собі на шкоду д-ра Жолнірчука 30 долярів і 10 золотих монет. Крім того сфальшував карно-скарбові протоколи в справі кількох жидівських купців, обмежуючи заквестіоновану у них скількість тютюну, щоби в порозумінні з ними зменшити гривни, які припадали для державного скарбу. Крім того Вісневський відповідав за сфальшування підписів двох підчинених йому поліцаїв, а також за неслушне побирання нагороди за скарбові провини, які він нібито відкрив. Вісневського засуджено на 2 і пів року вязниці без припинення.

— **Громадський писар дефравдантом.** В перемиському суді відбулася розправа проти громадського писаря в селі Святому, що писарював 27 літ. В останніх часах Турчин розпився і здефравдував 550 зол., які пустив на алькоголь. Засуджено його на 6 місяців вязниці з припиненням кари на два роки.

— **Замкнула екзекуторів у хаті.** Перед окружним судом в Самборі відповідала 28-літна Розалія Ґабшійова з Трускавця за те, що замкнула на ключ у своїм мешканні скарбового урядовця Яна Пруса та постерункового Марінна Міцькова, щоб ударемнити екзекуцію. Розправу відложено задля пересуханяя дальших свідків.

— **Богослуження за душі поляглих поліцаїв.** 10. ц. м. у варшавському митрополитальному соборі на Празі відбулося жалібне богослуження за поляглих функціонарів польської поліції православного віроісповідання.

— **Краєва хроніка.** В рафінерії мінеральних оліїв Фусмана в Бориславі вибух газ, причому

робітник Тадей Цирон так тяжко попікся, що незабаром помер у шпиталі. — До хати селянина Левицького в Сольці пов. Перемишль вломилося в ночі кількох бандитів, а коли він почав боронитися, постріляли його в ногу і втікли. — В Озірній пов. Зборів приватний урядовець Тад. Мазуркевич пострілив в руку Апольонію Сухецьку, тому що зірвала з ним з причини його довгів і заручилася з іншим.

— **Язва циганів у краю.** На гостинці біля Чижикова пов. Львів розтаборилася ватага циганів, що мандрувала в сторону Курович. Приглядалися їм люди з присілка Острова, причому один циган кинувся на молодого парубка і побив його. Між селянами счинився великий крик. Збіглися не тільки мешканці Острова, але й сусіднього села Чижикова. Селяни з колами і вилами в руках кинулися на циганський табор і сильно їх побили. Кінець бійці зробила поліція з Гаїв. Чотири цигани вийшли з бійки тяжко побиті, а крім того було кільканацять осіб по обох сторонах лекше побитих. — Неменше цікава циганська історія склалася в Калуші. Ватага циганів, що находилася на 6 возах, напала на кількох господарів на передмісті й ограбила кілька хат та крамниць. В будинку Якова Райнера замкнули дротом двері й забрали всі річи зі стриху та стайні. Наслідком їхньої необережности з вогнем повстала пожежа, що знищила дах. Щоб утруднити погоню, розібрали міст на ріці Свічі на поверхні 25 м. За циганами пустилася в погоню поліція, яка й зловила Йосифа Горняка з Березини пов. Перемишль. Погоня за іншими циганами треває.

— **З Польщі.** Минулої неділі відбулося в Серпцу відкриття нової залізничої лінії Серпц-Плоцк. — В Лодзі арештовано коморника городського суду Адама Ярошинського за зловживання на шкоду клієнтів.

— **Зловживання у військовій кооперативі.** Військовий суд у Познані видав присуд у справі зловживань у військовій кооперативі 58 п. п. Головного обвинуваченого, господарського старшину кпт. Скібінського засуджено на 2 і пів року вязниці і 2.000 зол. гривни, матеріяльного старшину майора Камйонку на 2 тижні арешту і серж. Дуткевича на рік вязниці.

— **Мати продала сина.** Як повідомляють з Вильна в селі Беганях 32-літна вдова Олександра Петкевич продала свого 11-літнього сина сусідові Томі Кушель за 10 зол., пять пудів збіжжа і кілька пудів бараболь. Вдова має пятеро дітей, яких з причини нужди не може вижививити. Справою занялася поліційна влада.

— **Марконіяна.** З приводу евхаристійного конгресу в Буенос Айрес папа Пій XI виголосив при допомові радіо до членів конгресу промову, в якій висловив вдоволення, що успіхи радіотехніки позволяють йому безпосередно звернутися до христіян, віддалених від нього океанами. Промова була виголошена по латинськи. Тому що мова Ціцерона не знає терміну на означення радія, папа придумав нове слово: марконіяна.

— **Книжка, що говорить.** Як повідомляють з Нюйорку, Самуїл Гіббен, директор студій над ужиточністю світла в підприемстві Вестингганс Електрик Ко. виголосив на річній конвенції фільмових інжинірів, що його підприемство майже готове випустити у світ „говорячу книжку". Це буде щось в роді звукової фільми, лише, що її можна буде тримати в хаті і навивати на пружину. Головним трибом буде електричне око. Ціла штука буде лежати в тому, щоб уміти прилад відповідно наставити. Звукова книжка буде дуже помічна для людей з ослабленим зором а добрим слухом. Гіббен думає, що все-таки не можна буде обійтись без дотеперішнього способу видавання книжок друком.

— **Вийшли з вулькану живими.** Японська преса принесла вістку про врятування двох японських дівчат з кратеру живого вулькану на острові Ошіма недалеко Токіо. Вони кинулися в отвір вибухаючого вулькану, щоби покінчити самогубством, але якось затрималися на якімсь камени вже в середині. Там пролежали цілу ніч, оголомшені сіркою, а коли прийшли до себе, побачили кількасот стіп на споді білий вогонь розтопленої лави, а вгорі синє небо. Перестрашені, почали дряпатися вгору і це їм удалося. Вони зарекли дальші наміри самогубства.

— **Різні вістки.** В долині Сан Фернандо в Каліфорнії впав пасажирський літак, наслідком чого згинуло 6 пасажирів. — В Софії помер болг. генерал Г. Тодоров, б. командант другої болгарської армії в часі світової війни, відзначений найвищим австрійським воєнним ордером. — До Травника в Югославії прибула на днях почтова картка, вислана з Росії 23. листопада 1916 р. — Еспанський рибацький корабель „Полігріно" зударився з португальським кораблем „Ріокавадо", наслідком чого „Полігріно" затонув.

— **Міська Комунальна Каса Ощадности у Львові повідомляє П. Т. Клієнтів, що субскрибували 6 проц. Позички Народової в Централі або її Відділах, в 11 ратах і заплатили продажну ціну до 5. листопада ц. р., що видавання облігацій почнеться від 20. листопада ц. р. у Банковім Виділі при вул. Валовій 7.**

—o—

Із судової салі.

ЗАСУД ЗА ВЛАШТУВАННЯ АКАДЕМІЇ В ЧЕСТЬ ЄП. БУЧКА.

Перед окружним судом у Тернополі (окр. суддя д-р Чирський) відбулася 16. листопада ц. р. карно-адміністраційна розправа проти пароха з Колодіївки, пов. Скалат, **о. Івана Цимбали,** котрого староство в Скалаті засудило на 50 зол. гривни або на 5 днів арешту за те, що 7. липня ц. р. (дата іменин епископа) влаштував академію на церковному майдані в Колодіївці у честь епископа д-ра Івана Бучка після посвячення ним церкви, незгідно зі зголошеною програмою (прост. зі ст. 1 уст. 3 розп. з 28/12. 1933 В. З. П. Р. ч. 103, поз. 801, каригідного на основі ст. 19 розп. з 27/10 1933. В. З. П. Р. ч. 85, поз. 632.)

Постерунок поліції в Колодіївці зробив обширне донесення на о. І. Цимбалу, закидуючи йому, що витаючи епископа Бучка, ужив протидержавних слів (у донесенні: „Witam Cię, **Wysoki i Dostojny Archijereju-Władyko, wraz z całym narodem ukraińskim na naszej ziemi ukraińskiej nie jako księdza ojca, lecz jako oddzielnego księcia**"), що тріюмфальні ворота прикрасив жовто-блакитними хоругвами та що молодь на академії мала в руках жовто-блакитні прапорці чи там відзнаки, врешті, що самовільно допустився зміни програми академії, бо замість о. дек. Volод. Винярського з Іванівки витав епископа п. Олександер Пісецький з Грималова, знаний український „дзялач".

При своєму переслуханні в старостві о. Цимбала заперечив, начеб ужив наведених слів і сама поліція не ствердила цього ніякими доказами, а щодо жовто-блакитних прапорців, то староста устно на це згодився при зголошенні програми. Зміна промовця зайшла тому, що о. Вол. Винярський в останній хвилині на місці занедужав і замісць нього привитання виголосив п. Ол. Пісецький у звичайній конвенціональній формі, без національно-політичних алюзій. Староство приняло частинно оборону обвинуваченого, засуджуючи його тільки за зміну особи промовця.

На розправі в окр. суді оборонець обвинуваченого **пос. д-р Ст. Баран** покликав на факт оборони щодо зміни особи промовця як свідків о. дек. Вол. Винярського й о. Василя Бачинського з Жеребок Корол. Суд допустив цей внесок, рішаючи переслухати також свідків донесення. Для переведення цих доказів суд відложив розправу.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

У понеділок 19. листопада ц. р. відбулася перед судом присяглих у Станиславові розправа проти підс. Олекси Близняка, 17-літнього переплетчика та Евгена Романа Романчукевича, студента богословії за приналежність до ОУН. Судді присяглі заперечили всі питання, але трибунал під проводом предсідника Радова скасував вердикт суддів присяглих.

Обвинувачував прок. Трембалович; боронили адв. Онуферко і адв. Орнштайн.

СПОРТ.

ХТО СПРОВОКУВАВ АВАНТУРИ НА ЗМАГАННЯХ УКРАЇНА — ГАСМОНЕЯ.

Чимале здивування викликали серед української спортової публики вістки про гострі дискваліфікації на грачів України після змагань у Рівнім. Тепер, по змаганнях з Гасмонеєю у Львові, багато цікавих подробиць виходить наверх. Показується, що всі авантури в Рівнім спричинив суддя, який кривдив українську дружину на кожнім кроці, караючи, між іншим за фавлі Гасмонеї грачів України! Коли до цього додамо, що віддсвистував він уроєні спалені („офзайти"), викидав грачів і приймав їх назад до гри, то зрозуміємо, чому Україна по програних змаганнях першого дня мала подвигів такого судді по самі вуха. На других змаганнях суддював безсторонньо інший суддя і тоді в нормальних умовинах вела Україна 2:0. В другій половині Гасмонея постаралася про суддю з першого дня, який поміг їй вирівняти, при великій дозі брутальности жидівської дружини.

У Львові вже перед змаганнями відгрожувалася Гасмонея, що відплатиться за кривди своїх одноплемінників із Рівного. Вже підчас змагань молодших дружин грачі Гасмонеї провокували українських змагунів і глядачів, так що навіть один із глядачів ударив воротаря Гасмонеї. На головних змаганнях грачі Гасмонеї не крилися вже зі своїм ворожим наставленням до України. На грищі щораз лунали їх провокаційні оклики: „Хам, гайдамака, цемни наруд, Петлюра" і т. д. Це, очевидно, вивело українських грачів з рівноваги, що й стало причиною дальших, жалюгідних подій.

Наслідки такі, що змагунів України покарали дискваліфікаціями, а Гасмонеї і волосок не впав з голови!

Не хочемо й не можемо оправдувати неспортової поведінки на грищі, але рівною міркою треба було покарати й закукурічених гасмонейців, які провокували національну гідність грачів України.

Зачуваємо, що видл С. Т. „Україна" зладив докладне представлення всього того, що зайшло на змаганнях Україна-Гасмонея і передасть це куди слід. Тому вся та справа буде розглянена ще раз.

ХОДОРІВ. У. С. Т. — ДРОР 2:1 (0:1).

У. С. Т. виступив у своєму найкращому складі. Дрор зовсім без тренінгу та крім перших двацяти хвилин доброї гри не показав нічого. У. С. Т. грав амбітно та без сумніву був кращий від противника. Вислід не відповідає ходові гри, бо повинен бути значно вищий. Ворота для У. С. Т. добув правий лучник. Суддя п. Завіша.

БІБРКА. СОКІЛ — ОРЛЄНТА 1:0.

Змагання розіграні вдруге, бо попередні були перервані. Перемогла заслужено українська одинацятка.

СТОЛОВИЙ ТЕННІС (ПІНГ-ПОНГ).

Каменярі — Уйтас.

11. XI. 3:3, 18. XI. 4:2. Товариські змагання львівських Каменярів, що відбулися в домівці Каменярів (Міцкевича 7, II) з дружиною Уйтас, закінчились перемогою Каменярів.

Дня 15. XI. почалися внутрішньо-мистецькі змагання у столовому теннісі. До участи зголосилося 17 членів.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

GRIECHISCH-KATHOLISCHE ZENTRALPFARRE ZU ST. BARBARA IN WIEN anlässlich des 150-jähr. Jubiläums ihres Bestehens. Skizze aus der Pfarrchronik von D-r Myron Hornykewitsch, Pfarrer zu St. Barbara. Wien 1934. Стор. 32, 8-о.

Це прегарно видана книжечка про церкву св. Варвари у Відні з приводу 150-літнього її ювилею. Вартість публікації підносять знимки в числі 14, що відносяться до історії тої церкви й установ, що групуються біля неї.

ЧИ ВИ ВЖЕ ЗЛОЖИЛИ СВОЮ ЖЕРТВУ на українських інвалідів? Зложіть її негайно! Вашої помочі чекають найвірніші сини українського народу.

ОГОЛОШЕННЯ

«За оголошення редакція не відповідає»

Театри.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 20. XI. год. 7·30 веч. „Товаріщ“. Абонамент Або неважний.

Вівторкову виставу „Товаріщ“ закупила „Газета Поранна“. Решту білетів можна набувати по знижених цінах (від 0·25 до 2·— зол.) в бюрі адміністрації при вул. Хоружчини 31.

Середа, 21. XI. год. 7·30 веч. „Під примусовою управою“.

Театр Ріжнородностей.

Вівторок, 20. XI. год. 7·30 веч. „Під примусовою управою“.

Середа, 21. XI. год. 7·30 веч. „Товаріщ“. Ціни найнижчі.

Концертове Бюро Тірка:

Вівторок, 20. XI. III. Мистецький концерт — Мечислав Мінц, паніст.

Кіна.

АПОЛЬО: Дві серії разом: „Нуждарі“, „Париж у вогні“.

АТЛЯНТИК: „Маскарада“.

ВАНДА: „У тіні хреста“.

ГРАЖИНА: „Марія“ (Анна Беля), „Приблуда“.

КАСІНО: „У віденській каварні“ (комедія з Секе Сакалем).

КОЛІСЕЙ: „Жінка й бестія“, ревія „Підкоп під Львів“.

КОПЕРНИК: „Весняна парада“ (Франціска Галь).

МАРУСЕНЬКА: „Весняна парада“ (Франціска Галь), ревія: „Веселий пол“.

МІРАЖ: „Галька“ (з Кепурою).

МУЗА: „Щойно вчора“.

ПАЛЯС: „Що мій чоловік робить у ночі“.

ПАН: „Ескімо.“

ПАСАЖ: „Ізден ь у масці“, ревія: „Пан директор то я!“

РАЙ: „Чи Люцина це дівчина“.

СВІТ: „Колиб я мав мільон“, „Тайна звіринця“.

СОНЦЕ: „Прощання з гріхом“.

СТИЛЕВЕ: „Чорний кіт“ (Борис Карлов) і ревія „Світ навиворіть“.

УТІХА: „Жінка під контролею“ та ревія.

ХИМЕРА: „Шірлі Темпль“ (Тайна маленької Шірлі) та Тижневик Фокса.

Закордонне радіо.

Вівторок, 20. листопада 1934.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 22·50 Танк. музика, **Кошиці** (259,1) 18·00, 18·50 Для Закарпаття (Історія фолькльору Закарпаття; Мусоргський: Муз. образці), **Прага** (470,2) 17·50, 20·55 Фортепян, 19·10 Слов. нар. пісні, 19·30 „Огарі“, оп. Крічки. **Париж** (1648) 13·00 Симф. концерт, **Мадрид** (274) 15·30 Оперова музика, 16·30 Солісти, **Берлін** (356,7) 12·00 Популярна музика, 14·15 Солісти, 17·40 Октет на тр. інструменти, 22·25 Моцартові твори, **Гамбург** (331,9) 19·00 Солісти (муз., спів), **Ляйпціг** (382,2) 18·20 Нім. камер. муз., **Москва** (1724) ВЗСПС (747) 17·25 Опера, **Будапешт** (550,5) 17·35 Бахові твори. 18·45 Спів, 20·00 Камер. концерт, **Міляно** (368,6) 20·45 „Блакитний мазур“ оп. Легара, **Рим** (420,8) 17·10 Квінтет Еспері (легка муз.), 20·45 „Гарна Рівета“ оп. Л. Фаля.

Середа, 21. лютого 1934.

Відень (506,8) 17·20 Солісти на віольонч і форт. фіс-моль Пфіцнера; 20·15 Симф. концерт, **Кошиці** (259,1) 17·05, 18·50 Для Закарпаття, **Мор. Остраза** (269,5) **18·15 Популярні українські пісні**, **Прага** (470,2) 11·05 Сальон. музика, 19·10 Оп. арії, **Мадрид** (274) 22·00 Вок. концерт, **Любляна** (569,3) 21·30 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 18·30 Солісти, 19·20 Нар. пісні, 20·00 Бахові твори, **Гамбург** (331,9) 19·25 Брамсові пісні (Шле, сопр., Штадельмаєр, тен.), **Кельн** (455,9) 15·00 Давня музика, спів, **Мінхен** (405,4) 14·20 Пісні, музика, 17·50 Скрипка, 21·40 Спів, **Штутгарт** (522,6) 21·30 Фортепян, **Будапешт** (550,5) 17·00 Спів, 22·45 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 11·300 Тріо, 17·10 Камер. музика, **Рим** (420,8) 20·45 Італ. музика.

Львівське радіо.

Вівторок, 20. листопада 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·30 Рекл. концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеор. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10, 13·05 Концерт, 12·45 „Про лакомого Якова та брудного Гінця“ (поезійки для дітей), 13·00 Полудн. денник, 15·30 Експорт. 15·45 Біржа. 15·45 година рос. муз., 16·45 Скринька ПКО, 17·00 Брамс: Соната д-моль (скр., форт.) з гр. пл., 17·25 Відчит: Образа й оклеветання, 17·35 Пісні в супр. форт., 17·50 Почт. техн. скринька, 18·00 Льв. турист. бюлетен. Сільва рерум, 18·05 Театр. фейлетон, 18·15 Концерт орх., 18·45 „Тайна Богумила“ (літ. нарис К. Іжиковського), 19·00, 19·30 Легка муз., 19·20 Акт. гутірка, 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Трансм. з Варшави: „Паризьке життя“ ком. оп. Офенбаха; в перерві: Веч. денник, Як працюємо, 22·45 Зимові спорти, 23·05 Гр. пл. (М. Равель).

Середа, 21. лютого 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекл. концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеор. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10, Концерт, 13·00 Полудн. денник, 13·05 Світові співаки з гр. пл. 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·55 5 хв. вітру від моря, 16·00 Концерт, 16·45 Хвилина питань, 17·00 Арії та пісні, (Крисевічова, сопр.), 17·25 Барвні стяги на полотні, 17·35 Форт. твори з гр. пл. 17·50 Спорт. порадник 18·00 Наука стенографії, 18·13 Сільва рерум, 18·15 Кам. концерт, 18·45 Що це таке дампінг?, 19·00, 19·30 Найгарніші вальси Ів. Штравса, 19·20 Актуальна гутірка, 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Легка муз., хор, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Шопенівський концерт, 21·30 Вибух війни (спогади), 21·40 Спів. рецітал ь Чапліцького форт. 22·15 Спогади старого годинника (муз. оповідання), 23·05 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові у приватних оборотах 5.28·50 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·43, Париж 34·92·50, Берлін 213·15, Ціріх 172·10, Амстердам 357·15, Прага 22·12, Італія 45·30, Нюйорк кабель 5·30 1/4, Нюйорк чеки 5·22 7/8.

Золото: Доляри 8·91—8·93, Франки фр. 34·30—34·60 Дукати 81·70—82·20, Корони 35·80—36·30, Рублі 45·50—46·30.

Срібло: Корони 0·30, рублі 1·20, фльорени 0·70.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в днях 17. 19. і 20. листопада ц. р. кооперативи платив за:

	льоко Львів.
1 кг. масла десерового	2·10 зол.
1 л. молока	0·16 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	4·00—4·10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло, сметану і яйця вдержана, на молоко сильна.

Маслосоюз повідомляє, що від 20. листопада ц. р. не купує живої птиці аж до відкликання.

ОПОВІСТКИ.

Чергові Загальні Збори місцевого гуртка „Союзу Українських Купців“ у Надвірній відбудуться дня 9. грудня 1934 р. в год. 2 попол. Якщо в цій порі не явиться відповідне до статуту число членів, Заг. Збори відбудуться одну годину пізніше при кожній участи членів і важністю ухвал. Порядок нарад: 1). Відкриття Заг. Зборів, 2). Відчитання протоколу з попередніх З. Зборів, 3). Реферат відпоручника гол. товариства зі Львова, 4). Звіт з діяльности Виділу, 5). Звіт Провірної Комісії та ухвалення абсолюторії, 6) Вибір голови, Виділу і Провірної Комісії, 7). Справа залеглих і біжучих вкладок, 8). Справа самодопомогової каси, 9). Внески і запити. 700

Читайте „Діло“!

Накладом Держ. Видавництва шкільних книжок у Львові, Куркова 21.

ч. тел. 28-47 **появилися:** ч. тел. 28-47

В. Девітцова, Р. Керн і В. Жултковська: „Wir lernen deutsch“ для I. кл. українських гімназій	ціна 3·70 зол.
Й. Ковальскі і М. Голіяс: „Puer romanus“ для I. кл. укр. гімназій	„ 2·— „
Й. Ковальскі і М. Голіяс: „Juvenis romanus“ для II. кл. укр. гімназій	„ 2·70 „
К. Кисілевський: Правописний словничок	„ 2·60 „
П. Мирний: Морозенко в опрац. В. Радзикевича	„ 0·80 „
Я. Парандовскі: „Wojna Trojańska“	„ 1·70 „
Я. Парандовскі: „Przygody Odysseusza“	„ 2·00 „
Л. Ридель: „Ferenike i Pejsidoros“	„ 3·50 „
Л. Штаф: „Michał Anioł“	„ 4·40 „
Ст. Василевскі: „Mikołaj Rej“	„ 4·40 „
Т. Бой-Желенські: „Balzac“	„ 4·40 „
Бібліотека Державної Школи: томики від ч. 1 до 100. Ціна кожного томику	„ 0·50 „

ПОДЯКА.

Дня 8. листопада 1934 р. помер мій Найдорожчий Батько, **Станислав Левицький**, ем. директор виділової школи в Стрию. Не маючи нагоди особисто подякувати тим всім, що зволили ласкаво віддати останню прислугу Покійному і в цей спосіб звеличати його похорон, цією дорогою висловлюю свою подяку і щире Спаси-Біг. Зокрема дякую Впр. о. професорові В. Дубицькому, о. Н. Матковському, о. С. Хиріпському, о. И. Савицькому, о. Н. Лішинському, о. Гаврилишинові та латинським духовникам: Впр. о. канонікові Хшановському й о. проф. Сконечному за провід в похороні і молитви, а Впр. о. Лішинському і Вп. проф. Котовичові за щирі прощальні промови.

Стрий, дня 12. листопада 1934.

Д-р Стефанія з Левицьких Земборак.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЗВИЧАЄМ мудрих людей, всі купують фланелеві мужеські піжами 8·90 жіночі 9·80, дитячі 4·50, лише у відомій фабриці білля „Пав“, Сикстуська 1. 284 27—30

ФРИЗІЄРКА СПОСІБНА сирота — прийме посаду — також приходить до домів чесати. Згол. до „Діла“ під „Скромна“. 367 3—3

ЯБЛУКА, зимові пріма, гуртом і подрібно продає інж. Б. Попович, — Львів, Руська 20. 695 2—3

ГУЦУЛЬСЬКУ різблену їдальню продам оказійно дешево. Зголошення до Адм. „Діла“ під „Гуцульська їдальня“. 696 2-3

ГОДИННИКИ направляє прецезійно й дешево **Домбровський і Розважевський.** Львів, Академічна 2. (З провінції просимо поштою): 36/82

ДО МІРИ виконуємо всіляке білля мужеське і жіноче, у власній робітні по виїмково низьких цінах. Фабрика білля „Астра“ Львів, Сикстуська 2. 370

МАЛУ ДРУКАРКУ з українськими черенками продає Рутковський, Рея 4. бічна Гофмана. Можна оглянути від 10 — 12 і від 4 — 6 години 698

ОГОЛОШЕННЯ.

ТРУСКАВЕЦЬ
в центрі продам віллю негайно.
Львів, Задвірянська 22. м. 5.
704 1—3

Красу дають вироби: маг. В. Пазьдзерського: **Крем „Галина“ ч. 1.** усуває веснянки угри, жовті і червоні плями. **Крем „Галина“ ч. 2.** ідеально плекає церу, усуває зморщки. **Можна дістати: в аптиках і дрогеріях.** Фабр. Хем. Косм. **„Pharmachemia“**, Бидгощ. 286 2-2

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

поборює ревматизм, нервоболі, — одноразове втирання приносить полекшу. 76/4

Чи Ви вже передплатили католицький тижневик

„МЕТА“

„Мета“ є одинокиим українським католицьким тижневиком у якому добір цікавого для всіх змісту получений з гарною зовнішньою формою

„Мета“ виходить кожного четверга.

Кожний інтелігентний читач мусить читати часопис «Мета», коли хоче знати як з католицького становища ставитись до всіх актуальних справ. Просимо домагатися зразкових чисел.

Ціна 1 примірника 30 сот.

Місячна передплата 1·20. Піврічна 7·00. чвертьрічна 3·50. Річна 14·00

За кордоном 3 доляри.

Адреса редакції і адміністрації:

Львів, Японська 7. — тел. 94-56.

Конто П. К. О. Варшава 101.338.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО“!

В короткому часі вийде з друку книжка, одобрена Впр. Митрополичим Ординаріятом п. н.

Наука сект і католицька церква.

Написав Гр. Дворянин. В книжці опрацьовані науково відомости про слідуючі секти: Дослідники св. Письма, Адвентисти 7-го дня або суботники, Пятидесятники, Евангельські Християни, Баптисти — хто вони і чого вчать? — Зміст книжки: 1) Коротка історія згаданих сект. 2) Їх організація і спосіб праці. 3) Їх наука, — зібрана в тезах — з відповідаю кат. церкви. — Тези: Про Бога, Про Ісуса Христа, Про св. Письмо і традицію, Про Вавилон і Антихриста, Про церк. обряди, Про Преч. Діву і Святих, Про душу, Про пекло, Про чистилище, Про тисячлітне царство, Про два воскресення і дві смерти, Про страшний суд і т. д. Не можна передбачити скільки аркушів друку матиме книжка; приблизно 10—15 арк. формату 8-ки. Ціна книжки в передплаті зол. 2·70; — після виходу з друку ціна буде підвищена. Замовлення книжки за післяплатою не вважатимемо за передплату, лиш треба обовязково вислати готівку долученим чеком, бо передплатою ми покриваємо необхідні готівкові видатки, звязані з друком книжки, а Вп. Передплатники за те, що вплачують надежитість згори дістають книжку по зниженій ціні. — Книжка вийде з друку з кінцем 1934 р.

В-во Гр. Ганулянка.
701 Львів, Куркова 10, II. пов

Тільки 1·80 зол. коштує великий, ілюстрований, інформаційний календар **„КРИНИЦЯ“** Порто 50 сот.

ДАРОМ додаємо один календар кожному хто пришле гроші на пять календарів, при чому оплачуємо самі порто цілої посилки.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів. Ринок 10.